

Robežkontrole Šengenas zonā koronavīrusa dēļ: ko var darīt ES?

ES valstis atvieglo iekšējo robežu kontroli, kas tika atjaunota Covid-19 uzliesmojuma laikā. Parlaments vēlas saskaņotu ES rīcību, lai pēc iespējas ātrāk atjaunotu Šengenas zonas darbību.

©REUTERS/NACHO DOCE/AdobeStock.

ES atjauno personu brīvu pārvietošanos, jo koronavīrusa izplatīšanās apturēšanai ieviestie ierobežojumi tiek pakāpeniski atcelti. Epidemioloģiskajai situācijai uzlabojoties, ņemot vērā tuvojošās vasaras brīvdienas, valstis pakāpeniski atjauno pārvietošanās brīvību, ļaujot brīvi ceļot. EP deputāti prasa, lai **Šengenas zonā, kurā nenotiek pasēs kontrole**, pēc iespējas ātrāk pilnīgi atjaunotu paredzēto bezkontroles režīmu - jo vairāk tāpēc, ka cilvēku brīva pārvietošanās, preču un pakalpojumu brīva aprīte var veicināt ekonomikas atveseļošanu pēc

pandēmijas.

Eiropas Parlaments 19. jūnijā plenārsēdes balsojumā apstiprināja rezolūcijas projektu, kurā [paustas bažas par pašreizējo situāciju saistībā ar iekšējo robežkontroli](#), ko ieviešas daudzas dalībvalstis, un par dažādiem citiem pasākumiem, kas ietver pilnīgu vai daļēju robežu slēgšanu vai to slēgšanu attiecībā uz noteiktiem ceļotāju veidiem, tostarp ES pilsoņiem vai trešo valstu valstspiederīgajiem, kas dzīvo dalībvalstu teritorijā. Rezolūcijā EP deputāti uzsver, ka iepriekšējais režīms uz robežām ir jāatjauno, ievērojot nediskriminācijas principu.

Šengena bloķēšanas režīmā

“Katra dalībvalsts patstāvīgi pieņēma lēmumu uz laiku atjaunot kontroli uz iekšējām robežām, un tagad ir pēdējais laiks rīkoties ES, pirms netiek izdarīts neatgriezenisks kaitējums Šengenas zonai, kad būs par vēlu kaut ko mainīt,” uzsver [Tanja Fajon](#), kura vada [Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas](#) (LIBE) darba grupu Šengenas uzraudzības jautājumos. “Komisijai ir jāuzņemas vadošā loma pārvietošanās brīvības atjaunošanā un, pirmkārt, attiecībā uz tādu būtisku kategoriju kā pārrobežu darba ņēmēji. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt koordināciju Eiropas līmenī.”

Saskaņā ar pašreizējiem

[Šengenas noteikumiem](#) dalībvalstis uz ierobežotu laiku var ieviest robežpārbaudes uz savām robežām, ja pastāv nopietns apdraudējums sabiedriskajai kārtībai vai iekšējai drošībai. Valstīm ir jāinformē [Eiropas Komisija](#) un [Eiropas Parlaments](#) par šādu robežu slēgšanu un ierobežojumu darbības laiku. Komisija pašlaik nodrošina [pārskatu par valstu Covid-19 uzliesmojuma kontekstā ieviestajiem ierobežojošajiem pasākumiem](#) katrā dalībvalstī.

Kā no jauna atvērt robežas – ES norādījumi

Priekšlikumu kopumā transporta un tūrisma nozarei, [lai droši atsāktu ceļošanu ES](#), Eiropas Komisija 13. maijā ierosināja Šengenas zonas dalībvalstīm [pakāpeniski atcelt kontroli uz iekšējām robežām](#). Ierosinātajās pamatnostādnēs un ieteikumos galvenais uzsvars tiek likts uz kopējo ar veselību saistīto kritēriju koordinēšanu un ievērošanu, pamatojoties uz [Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra](#) (ECDC) norādījumiem, vienlaicīgi norādot, ka kritēriji būs samērīgi un nediskriminējoši.

ES valstu iekšlietu ministri 5. jūnijā apliecināja, ka lielākā daļa dalībvalstu līdz 15. jūnijam atcels kontroli pie savām iekšējām robežām un ar to saistītos ceļošanas ierobežojumus, savukārt citas dalībvalstis paredzēja to izdarīt līdz jūnija beigām. Ministri vienojās, ka Eiropas Komisijas vadībā viņi turpinās ciešu koordināciju. Pirms 15. jūnija Eiropas Komisija izklāstīja pieeju [pakāpeniskai ierobežojuma atcelšanai trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanai uz ES pēc 2020. gada 1. jūlija](#).

[Tīmekļa vietnē “Re-open.eu” ir apkopota aktuālā informācija par pašreiz spēkā esošiem ceļošanas nosacījumiem un drošības pasākumiem katrā ES valstī.](#)

Kopš pandēmijas uzliesmojuma Eiropas Komisija ir veicinājusi [kopēju pamatnostādņu izstrādi](#), lai nodrošinātu pārvietošanās brīvību strādājošiem kritiskās nozarēs, kā arī preču un pakalpojumu piegādes nepārtrauktību vienotajā tirgū. Krīzes laikā mājās tika repatriēti gandrīz seši simti tūkstoši eiropiešu, kuri bija iestrēguši ārzemēs, un bija pieņemts lēmums [ierobežot trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu ES](#), esošie ierobežojumi bija spēkā līdz jūnija beigām.

Eiropas Parlamenta nostāja

EP deputāti uzstāj, ka Šengenas zonā nepieciešams atjaunot personu, darba ņēmēju, preču un pakalpojumu brīvu pārvietošanos bez robežām. Deputāti aicina nodrošināt ciešāku ES sadarbību, lai garantētu, ka neviens ES pilsonis netiek diskriminēts.

LIBE komitejas 12. maijā notikušajās debatēs par esošo stāvokli Šengenas zonā Tanja Fajon (S&D, Slovēnija) atgādināja par ieviesto robežu slēgšanu migrācijas krīzes laikā 2015. gadā. Dažas valstis robežkontroli turpināja gadiem ilgi, un Eiropas Parlaments kritizēja šos lēmumus [kā nepamatotus](#). "Ja mēs neatjaunosim Šengenas zonas integritāti, mēs nopietni apdraudēsim Eiropas projekta pastāvēšanu," sacīja deputāte. Tādēļ EP deputāti vēlas nodrošināt, lai jebkāda turpmāka iekšējo robežu kontroles ieviešana tiktu izmantota reāli ārkārtējā situācijā un uz ļoti ierobežotu laiku.

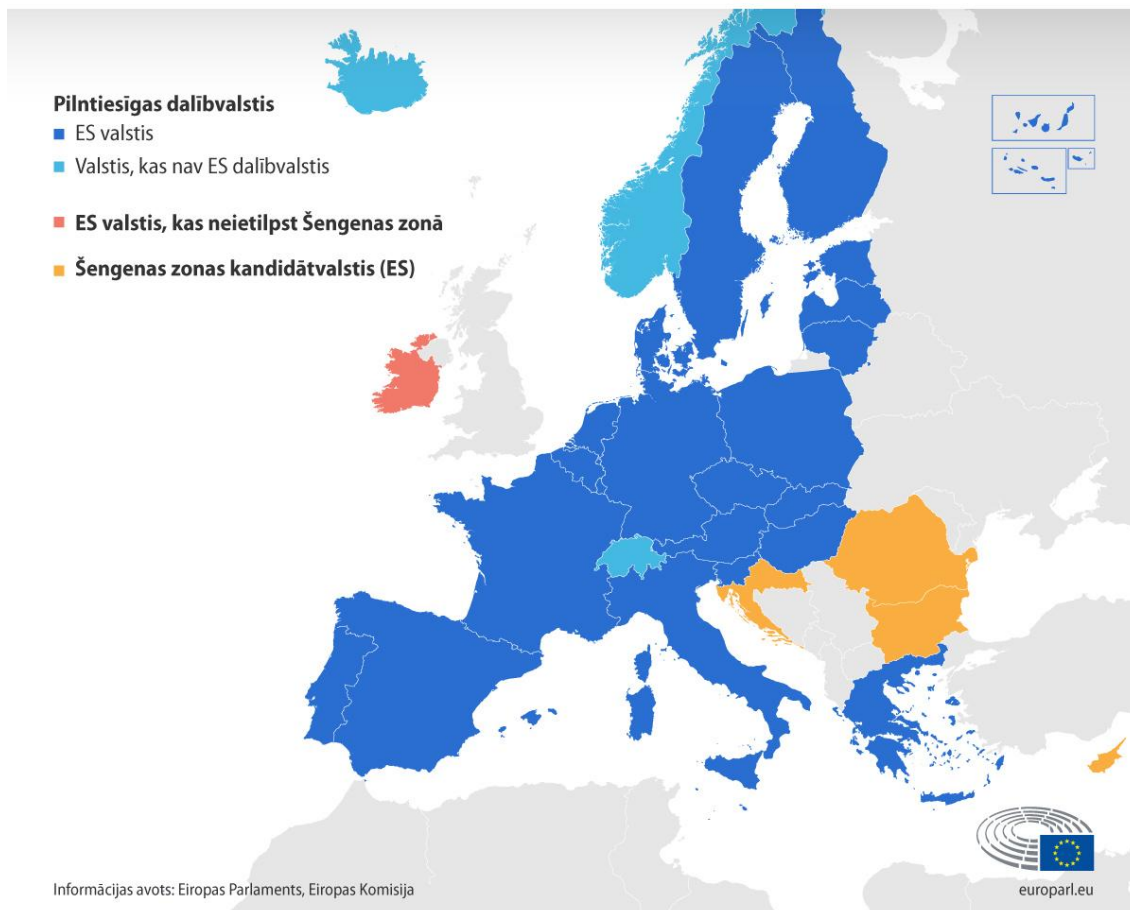
Uzzināt vairāk par to, ko dara Eiropas Parlaments [Šengenas sistēmas attīstīšanai un Eiropas robežu pārvaldības uzlabošanai](#).

Šengenas zona skaitļos

[Šengenas zonā](#) ir 26 valstis:

- 22 ES dalībvalstis (Beļģija, Čehija, Dānija, Vācija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Malta, Nīderlande, Austrija, Polija, Portugāle, Slovākija, Slovēnija, Somija un Zviedrija);
- 4 asociētās ārpussavienības valstis (Islande, Norvēģija, Šveice un Lihtenšteina).

ŠENGENAS BEZROBEŽU ZONA

Šengenas zonā ietilpst 26 valstis, kas ir piekritušas atcelt regulāras pārbaudes pie savām iekšējām robežām.

Vairāk par to, ko ES paveikusi cīņā ar Covid-19 uzliesmojumu.

Papildu informācija

Eiropas Parlamenta Izpētes dienests: Koronavīrusa ietekme uz Šengenas zonas robežām (2020. gada aprīlis)